

kring oyggjarnar

Royna nýggjar leiðir í
leitingini eftir forngripum

Fornminnisavnið roynir nú eina nýggja leið til at fáa frænar av gripum, sum hava søguligt virði og tí eru verðir at verðveita. Fornminnisavnið hevur gjørt ein faldara »Hjálpíð savninum at savna«, sum verður lagdur í bíðirum, bankar og aðrastaðni, har fólk koma.

Í faldaranum verður heitt á fólk um at lata Fornminnisavninum gripir ella lata tað taka myndir av teimum.

Jóan Pauli Joensen á Fornminnisavninum sigur, at tað liggja nógvar gripir úti hjá fólki. Men tey geva sær kanska ikki far um, at hesir gripir hava eitt søguligt virði og blaka teir burtur, tá teir ikki longur verða brúktir. Tað er torført hjá Fornminnisavninum at vita, hvar slíkir gripir eru at finna og tí verður nú roynt at fáa fólk at siga savninum frá, um tey hava okkurt áhugavert liggjandi »undir væðingini, á ovasta lofti, í kjallaranum, í neystinum ella í onkrum øðrum úthúsi«, sum tikið verður til í faldaranum.

Og, har verður eisini sagt, hvørjir gripir hava áhuga:

»Vit savna eldri feroyskar gripir, men eisini gripir frá nýggjari tíð, har hesir hava loyst tað gamla av, t.d. jarnðyllur, ið avloystu tær gomlu træðyllurnar.

Fyrst og fremst savna vit kortini tað sum er feroyskt og sermerkt fyri Føroyar og føroyska mentan.

Vit savna allar lutir, sum fólk hava nýtt í

dagliga virki sínum og í meira hátíðarkendum lutum.

Vit savna lutir og útgerð, sum fólk hava nýtt í dagliga húsarhaldinum fyri at umsitja eitt heim, skart og pynt, klæði og persónligar lutir, handverk, heima virki, amboð og útgerð, nýtt í bø, haga, bjergunum, á landi og á sjónum bæði við bátum og skipum.

Vit savna heima gjørdir gripir og gripir, sum eru keyptir ella »bestiltir«, tað, sum er av týðningi, er, at teir hava verið brúktir her hjá okkum. Tað, sum er gjørt á verksmíðju, nýttast vit ikki so nóg eintøk av, tí her er alt líka, men tað sum er handgjørt og virkað í dagliga húsarhaldinum ella smíðað av okkara egna smíðjum, ynskja vit so nóg eintøk av sum gjørligt, tí her hevur alt sín serliga staðbundna og persónliga dám.

Nú kann tað henda, at fólk ikki vilja lata gripir, sum tey hava. Í slíkum førum vil Fornminnisavnið taka myndir av teimum til myndasavnið.

Jóan Pauli Joensen sigur, at tað er ikki ætlanin við hesum at draga allar forngripir til Havnar. Har bygda-sevni eru, fara gripirnir á hesi og tað er ynski-ligt, at tað heldur eru fleiri lítillir søvn kring landið enn eitt stórt í Havn.

Fornminnisavnið hevur leingi stríðst við hølistrot. Men nú hevur savnið fingið eitt rúm í Sápufabrikkini uppi á Hálsi til at goyma forngripir í.

Vanlig skatting av leiguinntøku ger, at íbúðir standa tómar!

Ein havnarkvinna visir á, at hon leigar ikki út, tí hon er bangin fyri at fáa ov nógvan skatt. Ein kanning visir, at einar 60–70 íbúðir í Havn standa tómar.

— Tann áhugaverda greinarøðin, sum Sosialurin hevði um íbúðarviðurskiptini í Havn og um hvussu íbúðartrævurin kundi loysast, fekk meg at hugsa mitt.

Soleiðis sigur ein havnarkvinna, sum hevur vent sær til Sosialin. Hon sigur, at hon hevur eina rættuliga stór hús, sum hon partvist hevur hug at leiga út, tá hon sjálf ikki hevur brúk fyri øllum húsum.

Tað kann ikki loysa seg!

— Men fyri at siga akkurát sum er, so kann tað ikki loysa seg at leiga út. Fyri tað fyrsta hevur ein eitt vist stríð, men tað er tó ikki tann størsti ampin.

Tað, sum verri er, er, at leiguinntøkan verður skattað fult út. Tað kann so gera, at ein kemur so høgt upp í inntøku, at skatturin verður lutfalsliga størri. Hann kann í hvussu so er gerast so stórur, at eg ikki eri sinnad fyri at leiga út, sigur havnarkvinnan við Sosialin.

Tað er ikki bara hendan kvinnan, sum hevur hesa áskoðanina, og tí standa nógvar íbúðir tómar. Og tað sama ger seg galdandi viðvíkjandi kømrum.

Vita einki við vissu

Men hvussu nógvar íbúðir standa tómar?

Socialurin hevur vent sær til býráðsformannin,

Petur Christiansen, sum sigur seg hava hoyrt, at íbúðir standa tómar av hesi orsök:

— Tó havi eg ikki nakað tal á teimum. Men formaðurin í sosialu nevnd, Leivur Johannesen, hevur upplýst mær, at sosial deild hevur roynt at kanna, hvussu nógvar íbúðir standa tómar. Hon kom til tað úrslit, at einar 60–70 íbúðir standa tómar í Havn.

Hava gramt seg

— Í øllum førum hava fólk verið inni hjá mær, og gramt seg um, at íbúðir standa tómar. Men eigarnir vilja ikki leiga sær út, tí meginparturin av leiguinntøkuni fer út aftur í skatti.

Nú hava vit fingið eina nýggja skattalóg. Visti býráðið á hendan ampan við leiguinntøkuni, tá lógin varð gjørd?

— Ikki nú, men í síni tíð — tað eru fleiri ár síðan —

heitti býráðið á landsstýrið um at fáa broytt skattalógina hesum viðvíkjandi, men einki hendi.

Heldur, at ein lætti hevði hjálpt

Hevði ein broyting av skattalógini hjálpt?

— Um skattalógin varð broytt, soleiðis at leiguinntøka av húsum og íbúðum skuldi verið skattað lutfalsliga minni enn vanlig inntøka, hugsja eg, at ein lætti hevði hjálpt.

Fer býráðið at gera nakað fyri at fáa broytt lógina?

— Nei, eg haldi ikki, um tað bara snýr seg um einar 60–70 íbúðir. Nú kann tað sjálvandi vera meira, men eg haldi ikki, at tað loysir seg hjá býráðnum at blanda seg uppi. Var talan um størri nøgd, hevði tað verið nakað annað — og býráðið kundi gjørt seg galdandi, endar Petur Christiansen.

Figgjarætlan fyri Klaksvíkar kommunu:

Javnvigar við 24 mill. kr.

Skattaprocentið verður helst 17,6

Figgjarætlanin fyri Klaksvíkar kommunu fyri 1979/80 varð samtykt á býráðsfundi seinasta friggjadag.

Til viðgerðar vóru tvey uppskot til ársfiggjarætlan, eitt frá meirilutanum og eitt frá minnilutanum.

Uppskotið frá meirilutanum javnvigaði við 27.093.000 kr. Tað varð hetta uppskotið, ið varð samtykt. Í uppskotinum hjá meirilutanum verður mett, at høvuðsálíkingin skal geva 26.611.000 kr.

Minnilutauppskotið javnvigaði við 24.501.000 kr. Har varð mett, at høvuðsálíkingin skal geva 24.594.000 kr.

Skattaprocentið 17,6

Eftir fyrirliggjandi uppteljing frá Klaksvíkar líkningsnevnd skuldi skattaprocentið eftir meirilutaupps-

skotinum blivið 17,6, meðan skattaprocentið eftir minnilutauppskotinum skuldi liggið um 16 ella 15,5 til 16.

Fimm tær størstu upphæddirnar á samtyktu figgjarætlanini hjá Klaksvíkar kommunu eru:

Avdráttir: 6.950.000 kr. rentur av lánnum 5.200.000 gøtur og kloakir 3.825.000 kr. skúlamál 2.091.000 kr. og sosial-umsorgan 1.670.000 kr.

Munurin millum meiriluta- og minnilutauppskotið var tann, at meðan meirilutin skjeyt upp at seta munandi upphæddir av til viðlíkahald av gøtum og kloakum, mælti minnilutin til at figgja hesi arbeiði við lánøkum.

Minnilutin mælti til at upptaka lán uppá 3 mill. kr. til eina umfatandi og gjølliga nýgerð av gøtum, sum eru illa farnar í tí ringa kavaveðrinum í vetur.

Lániskuldin 48 mill. kr.

Annars varð upplýst undir viðgerðini, at samlaða lániskuldin hjá Klaksvíkar kommunu liggur um 48 mill. kr., men av hesum 48

mill. eru bert 32 mill. nýttar, meðan hin peningurin stendur inni í bankum og sparikessum, og er ætlanin at nýta hann í samband við havnabyggingina, útbygging av vatninum og ymisk vegarbeiði.

Kunngerð frá Landssjúkrahúsinum um vitjanartíðir

Frá týsdegnum 17. apríl 1979 er vitjanartíðin hvønn dag frá kl. 15–16 og kl. 19–20.

Vitjanartíðin á teimum psykiatrisku deildunum og á barnadeildini er óbroytt.

Á intensivari deild B 8 er vitjan bert loyvd eftir avtalu við deildina.